

POSTANOWIENIE

27 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

na posiedzeniu niejawnym 27 września 2023 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa G. C.
przeciwko Zakładowi w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Zakładu w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 14 lipca 2022 r., VII AGa 360/19,

1. **odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
2. **zasądza od pozwanego na rzecz powoda, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych z odsetkami wynikającymi z art 98 § 1¹ k.p.c. za czas po upływie tygodnia od doręczenia orzeczenia pozwanemu do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego Zakładu w W. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 14 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania

przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07). Skarżącego obciąża obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/06).

Zdaniem skarżącego w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj.:

a. art. 746 § 1 k.c. w zw. z art. 750 k.c., tj. dokonania wykładni wyrażenia „ważnego powodu” jako podstawy wypowiedzenia występującej w treści powołanej normy i wyjaśnienia:

1. Czy dla realizacji przesłanki „ważnego powodu” wystarczające jest zaistnienie utraty zaufania pomiędzy stronami stosunku zlecenia?

2. Czy utrata zaufania może być wynikiem subiektywnego odczucia dającego zlecenie o niewłaściwej współpracy z przyjmującym zlecenie?

b. art. 232 zd. drugie k.p.c. w zw. z art. 3 i art. 6 § 2, tj. dokonania wykładni zagadnienia:

Czy w ramach kontradyktoryjnego procesu sądowego Sąd może dopuścić dowód niewskazany przez stronę, w szczególności w zakresie dowodu z opinii biegłego, w sytuacji gdy taki dowód zostaje dopuszczony w zastępstwie bezczynności dowodowej jednej ze stron procesu będącej czynnym adwokatem, reprezentowanym procesowo przez całe postępowanie I i II - go instancyjne przez zawodowego pełnomocnika (innego adwokata)?

Kwestia „ważnych powodów” z art. 746 § 1 k.c. została już omówiona w orzecznictwie Sądu Najwyższego i nie wymaga dalszej klaryfikacji.

Ocena, czy istnieją ważne powody należy każdorazowo do sądu i musi być dokonana z uwzględnieniem okoliczności faktycznych sprawy oraz charakteru stosunku prawnego łączącego strony (zob. wyrok SN z 14 maja 2002 r., V CKN 1030/00). Ponadto należy zgodzić się z poglądem, że brak zaufania może uzasadniać powołanie się na art. 746 § 1 k.c. jednak – by mógł on uzasadniać wypowiedzenie umowy w takim trybie – brak zaufania jako „ważny powód” wypowiedzenia umowy powinien on wynikać z przyczyn, które są obiektywnie weryfikowalne oraz uzasadnione.

Odnosząc się do drugiego ze wskazanych przez skarżącego problemów należy wskazać, że także i ta kwesta była już przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego i nie powinna obecnie budzić już żadnych wątpliwości.

Sąd może dopuścić dowody z urzędu (art. 232 zd. 2 k.p.c.), powinien jednak sięgać po ten instrument w wyjątkowych, uzasadnionych przypadkach. Może to być usprawiedliwione, gdy zachodzi potrzeba ochrony szczególnego interesu publicznego, np. w których działanie *ex officio* jest jedynym sposobem przeciwdziałania niebezpieczeństwu oczywiście nieprawidłowego rozstrzygnięcia sprawy, podważającego funkcję procesu, co uwidacznia się m.in. w przypadkach, w których prawidłowe rozstrzygnięcie może zapewnić jedynie opinia biegłego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z, 30 czerwca 2022 r., II CSKP 676/22).

Działanie sądu odwoławczego z urzędu i przeprowadzenie dowodu niewskazanego przez stronę jest dopuszczalne zatem tylko w wyjątkowych sytuacjach oraz musi wynikać z opartego na zobiektywizowanej ocenie przekonania o konieczności jego przeprowadzenia. Ocena wyjątkowości tej sytuacji musi odnosić się do konkretnych okoliczności danej sprawy, a jednocześnie powinna pozostawać w zgodzie z celem i zasadami procesu. Prawo sądu do przeprowadzania dowodu z urzędu w żadnym wypadku nie może służyć usuwaniu skutków uchybień procesowych stron; nie jest to przyczyna, która miałaby przemawiać za dopuszczeniem dowodu z urzędu. Konstytucyjna zasada sprawiedliwości nie może być rozumiana w taki sposób, że sąd orzekający ma obowiązek podejmować określone czynności z urzędu, niejako wyręczając stronę. Dopuszczenie dowodu niewskazanego przez stronę ma służyć wyjaśnieniu okoliczności sprawy, a nie zmierzać do polepszenia sytuacji procesowej któregośkolwiek z jej przeciwników; nieprzekraczalną granicą wszystkich czynności sądu pozostaje zachowanie zasady bezstronności (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 12 stycznia 2023 r., II NSNc 153/23).

Regułą jest przeprowadzanie dowodów na wniosek stron, a dopuszczanie ich z urzędu stanowi wyjątek od tej zasady. Stosowanie tego wyjątku pozostawione jest dyskrejonalnej władzy sądu, na co wyraźnie wskazuje użyty w art. 232 zdanie

2 k.p.c. zwrot "sąd może" (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2023 r., I CSK 2522/22).

Wskazywane przez skarżącego wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie sądów mają charakter pozorny i wynikają z użycia we wskazanych przepisach zwrotów o charakterze ocennym, które podlegają wykładni *ad casum*.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

[ms]